

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत
शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्द्धम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट
आचार्य- प्रथमवर्षम्	द्वितीयम्	DSCC 20	<p>काव्यदोषनिरूपणम् (आचार्यमम्मटदिशा)</p> <p>१. काव्यदोषसामान्यविशेषलक्षणम्</p> <ul style="list-style-type: none"> • दोषसामान्यलक्षणम् • दोषाणां वर्गीकरणम् • पददोषाः • श्रुतिकटुत्वम् • च्युतसंस्कृतित्वम् • अप्रयुक्तत्वम् • असमर्थत्वम् • निहतार्थत्वम् • निरर्थकत्वम् • अक्षीलत्वम् • अप्रतीतत्वम् • ग्राम्यत्वम् • नेयार्थत्वम् • अविमृष्टविधेयांशत्वम् <p>फलितांशः – काव्येषु पददोषाणां परिचयावाप्तिः तेषामुदाहरणदर्शनञ्च ।</p> <p>सङ्गतिः – पददोषाणां परिचये जाते सति वाक्यगतदोषाणां जिज्ञासा ।</p> <p>२. वाक्यदोषनिरूपणम्</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रतिकूलवर्णत्वम् • विसन्धित्वम् • हतवृत्तत्वम् • न्यूनपदत्वम् • अधिकपदत्वम् • कथितपदत्वम् • पतत्प्रकर्षत्वम् • समाप्तपुनरात्तत्वम् • प्रसिद्धिहतत्वम् • भग्नप्रक्रमत्वम् • अक्रमत्वम् 	4
				1
				1

(Signature)

(Signature)

(Signature)

(Signature)

S.N. Acharya

(Signature)

25/01/2021

(Signature)

		<p>फलितांशः – काव्येषु वाक्यदोषाणां परिचयावाप्तिः तेषामुदाहरणदर्शनञ्च ।</p> <p>सङ्गतिः – वाक्यदोषाणां परिचये जाते सति अर्थदोषाणां जिज्ञासा ।</p> <p>३. अर्थदोषनिरूपणम्</p> <ul style="list-style-type: none"> • अपुष्टत्वम् • कष्टत्वम् • व्याहतत्वम् • पुनरुक्तत्वम् • दुष्क्रमत्वम् • सन्दिग्धत्वम् • निर्हेतुत्वम् • अनवीकृतत्वम् • साकाङ्क्षत्वम् • विध्ययुक्तत्वम् • अनुवादायुक्तत्वम् <p>फलितांशः – काव्येषु अर्थदोषाणां परिचयावाप्तिः तेषामुदाहरणदर्शनञ्च ।</p> <p>सङ्गतिः – अर्थदोषाणां परिचये जाते सति रसदोषाणां जिज्ञासा ।</p> <p>४. रसदोषनिरूपणम्</p> <ul style="list-style-type: none"> • रसस्थायिसञ्चारिणां स्वशब्दवाच्यत्वम् • अनुभावविभावयोः कष्टकल्पनया व्यक्तिः • प्रतिकूलविभावादि-परिग्रहः • पुनःपुनः दीप्तिः • अकाण्डे प्रथनम् • अकाण्डे छेदः • अङ्गस्य अतिविस्तृतिः • अङ्गिनः अननुसन्धानम् • प्रकृतिविपर्ययः • अनङ्गस्याभिधानम्, • रसदोषपरिहारोपायाः <p>फलितांशः – काव्येषु रसदोषाणां परिचयावाप्तिः तेषामुदाहरणदर्शनञ्च ।</p>	1	
			1	

म. ३

Surocharya

An. P. Prig

सम्बद्ध

Modi

सम्बद्ध, S. N. Acharya

			<p>पाठ्यग्रन्थः - आचार्यमम्मटकृतः काव्यप्रकाशः - सप्तमोल्लासः</p> <p>सहायकग्रन्थाः -</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. आचार्यविश्वनाथकृतः साहित्यदर्पणः 2. आचार्यवामनझलकीकरकृतवालवोधिनी- टीकासहितः काव्यप्रकाशः 3. काव्यतत्त्वालोकः - आचार्यसुज्ञानकुमारमाहान्तिकृतः, राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः, आन्ध्रप्रदेशः, प्र.व. २०१० 		
--	--	--	--	--	--

51.3

S.N. Acharge

Stenobandh

Stenobandh

Stenobandh

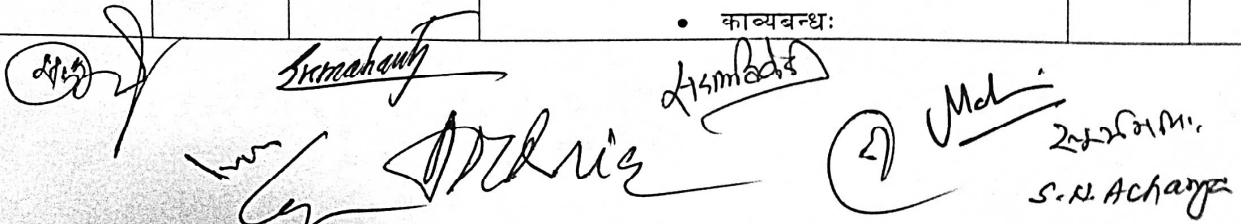
Stenobandh

Stenobandh

Stenobandh

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्द्धम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट
आचार्य-प्रथमवर्षम्	द्वितीयम्	DSCC 21	<p>वक्रोक्तिसिद्धान्तः</p> <p>१. आचार्यकुन्तकस्य तत्कृतेश्च परिचयः</p> <ul style="list-style-type: none"> • आचार्यकुन्तकस्य तत्कृतेश्च परिचयः • मङ्गलाचरणम् • अभिधानाभिधेयप्रयोजनानि • काव्यतत्त्वम् <p>फलितांशः – काव्यशास्त्रे वक्रोक्तिजीवितग्रन्थस्य तद्ग्रन्थकर्तुः योगदानस्य च परिज्ञानम्। कुन्तकोक्तिकाव्यलक्षणस्य ज्ञानम्। सङ्गतिः – शब्दार्थयोः स्वरूपस्य साहित्यपदार्थस्य च जिज्ञासोत्पत्तिः।</p> <p>२. शब्दार्थस्वरूपं काव्यलक्षणादिश्च</p> <ul style="list-style-type: none"> • काव्यलक्षणम् • काव्ये शब्दस्वरूपम् • काव्ये अर्थस्वरूपम् • शब्दार्थसाहित्यम् • वक्रोक्तेरेव अलङ्कारत्वम् • स्वभावोक्तेः अलङ्कारत्वखण्डनम् • साहित्यपदार्थः <p>फलितांशः – साहित्यपदार्थज्ञानेन सह वक्रोक्तेः स्वभावोक्तेश्च भेदज्ञानम्। सङ्गतिः – वक्रतायाः प्रकाराणां जिज्ञासोत्पत्तिः।</p> <p>३. वक्रताप्रकाराः</p> <ul style="list-style-type: none"> • वर्णविन्यासवक्रता • पदपूर्वार्धवक्रता • प्रत्ययाश्रितवक्रता • वाक्यवक्रता • प्रकरणवक्रता • प्रबन्धवक्रता • काव्यबन्धः 	4

फलितांशः – सर्वेषां वक्रताप्रकाराणां परिचयप्राप्तिः।
सङ्गतिः – वक्रता आश्रित्य प्रवृत्तानां काव्यमार्गाणां
जिज्ञासा।

४. काव्यमार्गाः

- सुकुमारमार्गः तद्गुणाश्च
- प्रतीयमानवस्तु
- लावण्यभेदः
- विचित्रमार्गः तद्गुणाश्च
- मध्यममार्गः तद्गुणाश्च
- औचित्यम्
- सौभाग्यम्

1

फलितांशः – वक्रता आश्रित्य प्रवृत्तानां काव्यमार्गाणां
परिचयप्राप्तिः।

पाठ्यग्रन्थः-

आचार्यकुन्तककृतं वक्रोक्तिजीवितम् -प्रथमोन्मेषः

सहायकग्रन्थाः –

1. Vakrokti Jivita by Rajanaka Kuntaka
(with Commentary) Translated by Sushil Kumar
Dey
2. Vakrokti Jivita by Rajanaka Kuntaka
(with Commentary) Translated by K.
Krishnamurthy
3. संस्कृतकाव्यशास्त्रेतिहासः - डा. जगदीशचन्द्रमिश्रकृतः

1

413

S. N. Acharya

S. N. Acharya

S. N. Acharya

S. N. Acharya

S. N. Acharya

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्द्धम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्		क्रेडिट
आचार्य- प्रथमवर्षम्	द्वितीयम्	DSCC 22	जगन्नाथदिशा काव्यलक्षणादिनिरूपणम् १. काव्यलक्षणादिविचारः <ul style="list-style-type: none"> • पण्डितराजजगन्नाथस्य परिचयः • काव्यलक्षणविचारः • काव्यकारणविचारः फलितांशः - जगनाथोक्तकाव्यलक्षणकारणपरिज्ञानम्। सङ्गतिः - जगन्नाथोक्तकाव्यभेदविषये जिज्ञासा।	1	4
			२. काव्यभेदनिरूपणम् <ul style="list-style-type: none"> • उत्तमोत्तमकाव्यम् • उत्तमकाव्यम् • मध्यमकाव्यम् • अधमकाव्यम् फलितांशः - जगनाथोक्तकाव्यभेदानां परिज्ञानम्। सङ्गतिः - उत्तमोत्तमकाव्यं रसभावादि च ज्ञात्वा व्यभिचारिभावविषये जिज्ञासा।	1	
			३. व्यभिचारिभावनिरूपणम्- हर्षाद्यमर्षान्ताः व्यभिचारिभावाः <ul style="list-style-type: none"> • हर्षः • स्मृतिः • व्रीडा • मोहः • धृतिः • शङ्का • ग्लानिः • दैन्यम् • चिन्ता • मदः • श्रमः • गर्वः • निद्रा • मतिः • व्याधिः • त्रासः • सुप्तम् • विबोधः 	1	

(Signature) *Secretary*

S. N. Acharya

(Signature)

(Signature)

(Signature)

(Signature)

सूचिका

- अमर्षः

फलितांशः – हर्षादीनाम् अमर्षान्तानां व्यभिचारिणां परिचयप्राप्तिः।

सङ्गतिः – अवहित्यादीनां व्यभिचारिणां भेदादिविषयिणी जिज्ञासा।

1

४. व्यभिचारिभावनिरूपणम्- अवहित्याद्या निर्वेदान्ताः व्यभिचारिभावाः

- अवहित्यम्
- उग्रता
- उन्मादः
- मरणम्
- वितर्कः
- विषादः
- औत्सुक्यम्
- आवेगः
- जडता
- आलस्यम्
- असूया
- अपस्मारः
- चपलता
- निर्वेदः
- व्यभिचारिणां संख्यानियमः

फलितांशः – अवहित्याद्यानां निर्वेदान्तानां व्यभिचारिणां परिचयप्राप्तिः।

पाठ्यग्रन्थः-

रसगङ्गाधरः

(प्रथमानने चित्तो भागः)

सहायकग्रन्थाः -

१. साहित्यदर्पणः

(तृतीयः परिच्छेदः)

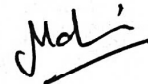
२. नाट्यशास्त्रम् (सप्तमाध्यायः)

 Srinivasa

S.N. Acharya

२५/२/२०२०

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत
शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्द्धम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्		क्रेडिट
आचार्य- प्रथमवर्षम्	द्वितीयम्	DSCC 23	<p>पद्यकाव्यम्</p> <p>१. महाकविः श्रीहर्षः नैषधीयचरितं च</p> <ul style="list-style-type: none"> श्रीहर्षस्य परिचयः नैषधमहाकाव्यस्य वैशिष्ट्यम् <p>फलितांशः- महाकवेः श्रीहर्षस्य नैषधीयचरितस्य वैशिष्ट्यस्य च परिज्ञानञ्च। सङ्गतिः- संस्कृतमहाकाव्यस्य परम्परायां नैषधीयचरितविषयिणी जिज्ञासा।</p> <p>२. नलस्य वर्णनम्</p> <ul style="list-style-type: none"> नलस्य सौन्दर्यवर्णनम् धीरोदात्तगुणान्वितनलस्य चारित्रिकी गुणावली नलस्य प्रतापवर्णनं माहात्म्यञ्च अश्ववर्णनम् <p>फलितांशः- राज्ञः नलस्य गुणगरिम्णः परिज्ञानं काव्यसौष्टवपरिज्ञानञ्च। सङ्गतिः- नलदम्पत्योः अनुरागे जिज्ञासा।</p> <p>३. भैमीमनोभिलाषः, नलस्य भैम्यामनुरागः</p> <ul style="list-style-type: none"> कथाप्रसङ्गेषु नलं विश्रुत्य दमयन्त्याः आकर्षणम् लोके दमयन्तीनलयोः सौन्दर्यचर्चा। <p>फलितांशः- नलं प्रति दमयन्त्याः, दमयन्तीं प्रति नलस्य च अनुरागोद्गमः इति वृत्तस्य अध्ययनेन सह तत्काव्यसौष्टवपरिज्ञानम्। सङ्गतिः- परस्परं अनुरागसिक्तयोः दमयन्तीनलयोः वृत्ते ज्ञाते सति तद्विरहशमनोपायविषयकस्य अग्रिमवृत्तस्य जिज्ञासा।</p>	1	4
				1	
				1	

S. H. Acharya
 24/2/2024

			<p>४. नलस्य विरहः, हंसवृत्तान्तः</p> <ul style="list-style-type: none"> • नलस्योपवनगमनम् • उपवनविहारः सरोवरस्य दर्शनञ्च • सरोवरतटे स्वर्णहंसस्य ग्रहणं हंसविलापञ्च • हंसविमोचनम्। <p>फलितांशः- राज्ञः नलस्य विरहपीडाया हंसं प्रति करुणायाम् अवबोधः, तत्काव्यसौष्टवपरिज्ञानं च।</p> <p>पाठ्यग्रन्थः- श्रीहर्षकृतं नैषधीयचरितम् - प्रथमः सर्गः</p> <p>सहायकग्रन्थाः-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. नैषधपरिशीलनम् - आचार्यचण्डिकाप्रसादशुक्लस्य 2. नैषधीयचरितं में बिम्बविधान - श्रीमती विभारानी दुबे 3. नैषधीयचरितं की शास्त्रीय मीमांसा - डा. रामबहादुर शुक्ल 4. महाकाव्य में नैषधीयचरितम् का मूल्याङ्कन - हरिवीर सिंह बघेल, वाई.के. पब्लिशर्स, आगरा। 		
--	--	--	--	--	--

4.5

Srinobant

an

Q

Shri

22/2/2021
Mal
S. N. Acharya